

ויקרא | נעמה כהן

מנהלת כפר הנוער איילת השחר

בס"ד

הרגע הגדול הגיע. המשכן עמד על תילו בדיוק מושלם כפי שציוה השם את משה, וממילא –

"וַיִּכַּס הָעֵנָן אֶת אֹהֶל מוֹעֵד, וְכַבֹּד הַשֵּׁם מְלֵא אֶת הַמִּשְׁכָּן" (סוף פרשת פקודי). ההתרגשות הייתה בשיאה, שהרי מטרת בניית המשכן היא השראת השכינה, וכפי שכותבת התורה בתחילת פרשת "תרומה": "וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם" (שמות כה, ח).

ספר שמות מסיים בנקודת הזמן הזו, וספר ויקרא פותח בקריאת אלוקים למשה – "וַיִּקְרָא אֵל מֹשֶׁה, וַיְדַבֵּר הַשֵּׁם אֵלָיו מֵאֵהָל מוֹעֵד לֵאמֹר".

המעין בספר התורה יראה, שהאות אל"ף במילה "ויקרא" כתובה בגודל קטן יותר משאר האותיות. מהי משמעותה של האל"ף הקטנה?

"בעל הטורים" על פסוק זה כותב, שהדבר מרמז על ענוותנותו ושפלותו של משה. כלומר, משה זכה לקריאה מהבורא, רק בזכות ענוותנותו ובזכות שהוא הרגיש את עצמו קטן ביחס לגודל המעמד.

המדרש בתחילת הפרשה מרחיב בעניין זה קצת יותר:

"כל תלמיד חכם שאין בו דעת, נבלה טובה הימנו. תדע לך שכן, צא ולמד ממשה אבי החכמה, אבי הנביאים, שהוציא את ישראל ממצרים, ועל ידו נעשו כמה נסים במצרים, ונוראות על ים סוף, ועלה לשמי מרום, והוריד תורה מן השמים, ונתעסק במלאכת המשכן, ולא נכנס לפני ולפנים עד שקרא לו, שנאמר: ויקרא אל משה, וידבר".

המדרש שם דגש על העובדה, שמשה לא נכנס אל תוך המשכן עד שהשם קרא לו. אם משה היה בעל גאווה – הוא היה נכנס גם ללא שום קריאה. הרי למשה יש ניסיון רב בדיבור עם אלוקים, ובקלות רבה הוא היה יכול להרשות לעצמו להיכנס אל תוך המשכן. אבל לא! המדרש כותב, שאם משה היה נכנס בלי שאלוקים קורא לו, זה היה חוסר דרך ארץ, וכל מעלותיו היו בטלין לעומת חוסר דרך ארץ זה!

שלמה המלך, היה החכם מכל אדם – "וַיֵּיטֵן אֱלֹקִים חֲכָמָה לְשִׁלְמֹה וַתְּבִינָה הַרְבֵּה מְאֹד, וַרְחֹב לֵב, כַּחֲחֹל אֲשֶׁר עַל שְׁפַת הַיָּם" (מלכים א, ה, ט). מהו הדמיון בין חול, שהוא דבר גשמי, לבין חכמה, שהיא דבר רוחני? חכמים עונים על כך, שסמל החכמה הוא חול שעל שפת הים. מדוע?

"מה החול גדר לים, כך הייתה חכמה גדורה לשלמה" (מדרש קהלת רבה, ז). כלומר, כשם שהחול יוצר גבול לים, כך החכמה של שלמה הייתה חכמה גדורה. יש בעולם הרבה אנשים חכמים, השאלה היא לאן החכמה לוקחת אותם, והאם הם פולשים באמצעותה למחוזות לא להם. החכמה של שלמה הייתה חכמה מתוחמת וגדורה, וזו החכמה האמתית.

גם אנו אנשי החינוך, המנוסים, החכמים באומנותינו, לפעמים שוגים במידת ה"אני יודע", "אני בטוח" המעלה הגדולה היא לשמור על "גבול החכמה" בכניסה ל"אוהל המועד" שלנו - חינוך נערים ונערות. להיות בענוה מולם, מול נשמותיהם, מול השגיאות שלהם, בפרט כשנכנסים לפני ולפנים.

בסיעתא דשמיא לכולנו במלאכה חשובה זו.

שבת שלום